

ΘΕΜΑ: Οικονομική αυτοτέλεια της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου

1. Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου αποτελεί συμβουλευτικό όργανο της πολιτείας και υπάγεται απευθείας στον Πρωθυπουργό. Οι περιορισμένες οικονομικές της ανάγκες καλύπτονται από τον προϋπολογισμό και με φροντίδα της Γενικής Γραμματείας του Υπουργικού Συμβουλίου.

2. Η ίδρυση ανάλογων επιτροπών χρονολογείται από τα μέσα της δεκαετίας του '80. Προϊόν αυτών των διεργασιών αποτέλεσε το κείμενο των «Αρχών των Παρισίων για τις Εθνικές Επιτροπές Δικαιωμάτων του Ανθρώπου», που υιοθετήθηκε με την απόφαση 48/134 της 20^{ης} Δεκεμβρίου 1993 από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών. Λίγους μήνες αργότερα, η Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του ΟΗΕ καλούσε τα κράτη μέλη του να ιδρύσουν Εθνικές Επιτροπές.

3. Οι «Αρχές των Παρισίων», άνκαι αποτελούν soft law, θέτουν το πλαίσιο και χαράσσουν τις κατευθύνσεις στη λειτουργία των Εθνικών Επιτροπών για τα Δικαιώματα. Προκειμένου να επιτελούν καλύτερα την αποστολή τους, οι Επιτροπές πρέπει να είναι ανεξάρτητες από τις κυβερνήσεις. Για το σκοπό αυτό, ορίζεται ρητά ότι τα κράτη μέλη φροντίζουν αφενός να τις διευκολύνουν στην αντιμετώπιση των αναγκών τους και αφετέρου να μην υπόκεινται σε οικονομικό έλεγχο. Στο κείμενο των «Αρχών των Παρισίων» προβλέπεται, δηλαδή, η οικονομική αυτοτέλειά τους, η οποία εξειδικεύεται σε κάθε πολιτεία με τους κανόνες που ρυθμίζουν την οργάνωση και λειτουργία της Επιτροπής.

4. Όλες οι ευρωπαϊκές χώρες που διαθέτουν Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα υιοθετούν αυτή τη βασική επιλογή. Συγκεκριμένα, στη Γαλλία η Επιτροπή υπάγεται στον Πρωθυπουργό, απολαύει οικονομικής ανεξαρτησίας και διαχειρίζεται αυτοτελώς τους πόρους που εγγράφονται γι' αυτήν στον κρατικό προϋπολογισμό. Αντίστοιχη ρύθμιση ισχύει και στην Ιταλία. Εξάλλου, και ο σχετικός νόμος της Γερμανίας αναφέρεται ρητά στις «Αρχές των Παρισίων» και ορίζει ότι η Επιτροπή διαθέτει πλήρη οικονομική αυτοτέλεια.

Αξίζει, τέλος, να σημειωθεί ότι η νέα Κυβέρνηση της Δανίας επιχείρησε να περικόψει δραστικά τους πόρους της Επιτροπής. Η πρωτοβουλία της προκάλεσε έντονες αντιδράσεις, μεταξύ των οποίων και του Υπατου Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, και τελικά εγκαταλείφθηκε.

5. Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου λειτουργεί σε ένα διευρυμένο ευρωπαϊκό και διεθνές περιβάλλον, στο οποίο οι «Αρχές των Παρισίων» αποτελούν τον πυρήνα για την οργάνωση και τη λειτουργία της. Ενόψει αυτού, η οικονομική αυτοτέλειά της δεν πρέπει να θεωρείται λύση πολυτελής αλλά όρος αναγκαίος για την απρόσκοπτη ανάπτυξη των διεθνών σχέσεών της.

6. Στο προωθούμενο για κατάθεση νομοσχέδιο που ρυθμίζει τις Ανεξάρτητες Αρχές με βάση τους νέους ορισμούς του Συντάγματος θα μπορούσε να συμπεριληφθεί διάταξη, με την οποία να κατοχυρώνεται η οικονομική αυτοτέλεια της Επιτροπής. Η διάταξη θα αποτυπώνει τα ισχύοντα σχετικά στην Ευρώπη. Θα προβλέπει δηλαδή την εγγραφή ειδικής πίστωσης στον προϋπολογισμό, τη διαχείρισή της από την Επιτροπή και τον κατασταλτικό έλεγχο των δαπανών από το Ελεγκτικό Συνέδριο. Κίνδυνος άκριτης διεκδίκησης ή «σπάταλης» διαχείρισης πόρων δεν υπάρχει, δεδομένου ότι η ετήσια πίστωση για την Επιτροπή θα εγκρίνεται από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών με βάση τις πραγματικές ανάγκες της, η δε Επιτροπή θα διαχειρίζεται με αίσθημα ευθύνης τους πόρους που διατίθενται γι' αυτήν.

7. Τη διάταξη πρέπει να επιμεληθεί, λόγω του εξειδικευμένου περιεχομένου της, το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, εγκαταλείποντας την προσήλωσή του στις παραδοσιακές αντιλήψεις με τις οποίες αντιμετωπίζει ανάλογα θέματα.

Αθήνα, 19 Ιουλίου 2002